

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 6. 1. 2017
COM(2017) 6 final

2013/0140 (COD)

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU

podľa článku 294 ods. 6 Zmluvy o fungovaní Európskej únie

o

pozícii Rady v prvom čítaní k prijatiu nariadenia o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach vykonávaných na zabezpečenie uplatňovania potravinového a krmivového práva a pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat, pre zdravie rastlín a pre prípravky na ochranu rastlín, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001, (ES) č. 396/2005, (ES) č. 1069/2009, (ES) č. 1107/2009, (EÚ) č. 1151/2012, (EÚ) č. 652/2014, (EÚ) 2016/429 a (EÚ) 2016/2031, nariadenia Rady (ES) č. 1/2005 a (ES) č. 1099/2009 a smernice Rady 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES a 2008/120/ES a ktorým sa zrušujú nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 854/2004 a (ES) č. 882/2004, smernice Rady 89/608/EHS, 89/662/EHS, 90/425/EHS, 91/496/EHS, 96/23/ES, 96/93/ES a 97/78/ES a rozhodnutie Rady 92/438/EHS (nariadenie o úradných kontrolách)

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU

podľa článku 294 ods. 6 Zmluvy o fungovaní Európskej únie

o

pozícii Rady v prvom čítaní k prijatiu nariadenia o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach vykonávaných na zabezpečenie uplatňovania potravinového a krmivového práva a pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat, pre zdravie rastlín a pre prípravky na ochranu rastlín, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001, (ES) č. 396/2005, (ES) č. 1069/2009, (ES) č. 1107/2009, (EÚ) č. 1151/2012, (EÚ) č. 652/2014, (EÚ) 2016/429 a (EÚ) 2016/2031, nariadenia Rady (ES) č. 1/2005 a (ES) č. 1099/2009 a smernice Rady 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES a 2008/120/ES a ktorým sa zrušujú nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 854/2004 a (ES) č. 882/2004, smernice Rady 89/608/EHS, 89/662/EHS, 90/425/EHS, 91/496/EHS, 96/23/ES, 96/93/ES a 97/78/ES a rozhodnutie Rady 92/438/EHS (nariadenie o úradných kontrolách)

1. CHRONOLÓGIA

Dátum predloženia návrhu Európskemu parlamentu a Rade [dokument COM (2013) 265 final – 2013/0140 (COD)]: 6. mája 2013

Dátum stanoviska Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru: 16. – 17. októbra 2013

Dátum stanoviska Výboru regiónov: 29. novembra 2013

Dátum pozície Európskeho parlamentu v prvom čítaní: 15. apríla 2014

Dátum predloženia zmeneného návrhu: *

Dátum prijatia pozície Rady: 19. decembra 2016

- * S ohľadom na vývoj v neformálnych diskusiách medzi Radou a Európskym parlamentom po prvom čítaní v Európskom parlamente Komisia nevypracovala zmenený návrh, ale vyjadrila svoje názory na pozmeňujúce návrhy parlamentu v oznámení „*Communication de la Commission sur les suites données aux avis et résolutions adoptés par le Parlement européen lors de la session d'avril 2014*“ [dokument SP (2014)471] zaslanom Európskemu parlamentu 9. júla 2014.

2. CIEĽ NÁVRHU KOMISIE

Cieľom tohto návrhu je zmodernizovať a zlepšiť účinnosť a efektívnosť systému úradných kontrol v členských štátoch. Úradné kontroly slúžia na zabezpečenie

vysokých noriem bezpečnosti a kvality v celom agropotravinovom reťazci, ktoré sa dôsledne presadzujú a splňajú očakávania obchodných partnerov EÚ.

Návrh nahrádza súčasné nariadenie o úradných kontrolách z roku 2004. Rozširuje sa ním rozsah pôsobnosti kontrol na oblasti zdravia rastlín a vedľajších živočíšnych produktov, ktoré sa doteraz riadili najmä odvetvovými pravidlami, s cieľom zabezpečiť jednotnejší a komplexnejší prístup k úradným kontrolám v celom agropotravinovom reťazci.

V návrhu sa pri úradných kontrolách uplatňuje prístup založený na posúdení rizika. Okrem toho je jeho cieľom znížiť regulačnú a administratívnu záťaž pre príslušné orgány a prevádzkovateľov podnikov. V návrhu sa rieši predovšetkým otázka neefektívnosti v systéme úradných kontrol rezíduí veterinárnych liekov v prípade zvierat a v živočíšnych produktoch. Zlepšuje sa mechanizmus administratívnej pomoci a spolupráce medzi vnútroštátnymi kontrolnými orgánmi na efektívnejšie riešenie cezhraničných prípadov nedodržovania predpisov. Požiadavky na normy ISO pre akreditáciu úradných laboratórií zostávajú zachované. Podľa potreby sa však uplatňujú prechodné opatrenia a dočasné alebo trvalé výnimky.

V návrhu sa stanovuje súbor spoločných pravidiel pre všetky kontrolné činnosti, ktoré sa majú vykonávať na hraniciach EÚ pri zvieratách a tovare z krajín mimo EÚ, ktoré si vyžadujú zvýšenú pozornosť na zabezpečenie ochrany zdravia. Tým sa odstráni fragmentácia súčasných pravidiel a systém kontrol bude pre orgány, ako aj pre podniky predstavovať menšiu záťaž. Dokladové kontroly sa budú systematicky vykonávať v prípade tých zvierat a tovarov, ktoré je potrebné kontrolovať na hraničných kontrolných staniciach, spoločné kritériá však zabezpečia vykonávanie kontrol totožnosti a fyzických kontrol s periodicitou zohľadňujúcou riziko, ktoré tieto zvieratá alebo tovar predstavujú.

Posilnené pravidlá transparentnosti majú za cieľ zvýšiť zodpovednosť príslušných orgánov voči spotrebiteľom a podnikom v súvislosti s tým, ako sa uplatňujú a presadzujú pravidlá týkajúce sa agropotravinového reťazca.

Nová požiadavka na vnútroštátne orgány presadzovania práva, aby tiež vykonávali pravidelné a neohlásené kontroly na zisťovanie podvodných praktík v celom agropotravinovom reťazci, a prísnejšie finančné pokuty za podvodné správanie predstavujú významný krok vpred v boji proti potravinovým podvodom a pri podporovaní spravodlivej hospodárskej súťaže medzi podnikmi.

Tento návrh vychádza zo súčasného systému povinných poplatkov za úradné kontroly, a to vyčlenením primeraných zdrojov pre vnútroštátne kontrolné systémy, pričom zohľadňuje záujmy malých podnikov.

Tento návrh obsahuje viacero splnomocnení pre Komisiu, aby mohla prijímať delegované alebo vykonávacie akty s cieľom doplniť alebo určiť požiadavky na kontrolu a presadzovanie práva v niektorých kľúčových oblastiach agropotravinového reťazca. To umožní konkrétne opatrenia na presadzovanie práva vrátane minimálnej frekvencie kontrol tam, kde si to vyžadujú konkrétne nebezpečenstvá alebo riziká v určitej oblasti. Zároveň tieto splnomocnenia umožnia Komisii upraviť určité prvky systému kontrol v týchto oblastiach, ak by sa podmienky časom zmenili.

3. PRIPOMIENKY K POZÍCII RADY

3.1 Všeobecné pripomienky

Návrh Komisie bol predložený Európskemu parlamentu a Rade 6. mája 2013. Európsky parlament prijal svoju pozíciu v prvom čítaní 15. apríla 2014. Vyjadril v nej podporu hlavným cieľom návrhu Komisie. Parlament predovšetkým súhlasil s tým, že je potrebné prijať integrovanejší prístup k úradným kontrolám na prekonanie fragmentácie a prekryvania predpisov a že sú potrebné kontroly založené na posúdení rizika. Takisto súhlasil s tým, že je potrebné zabezpečiť, aby boli úradné kontroly primerane financované, a zverejniť spôsob výpočtu poplatkov.

Vo vzťahu k odvetviu ekologickej výroby Európsky parlament podporil prístup Komisie, aby nariadenie o úradných kontrolách obsahovalo splnomocnenia Komisie na prijatie pravidiel kontroly, ktoré osobitne zohľadňujú odvetvie ekologickej výroby. Tento prístup nebol zohľadnený vo všeobecnom smerovaní Rady, ktorým sa odstránili dané splnomocnenia a v návrhu týkajúcom sa ekologickej výroby sa zaviedol značný počet konkrétnych pravidiel (a zodpovedajúcich splnomocnení). S cieľom uľahčiť dohodu spoluzákonnodarcov a po dôkladnom zvážení toho, či nedôjde k narušeniu účinnosti kontrol, Komisia akceptovala menší počet splnomocnení obsiahnutých v nariadení o úradných kontrolách pre odvetvie ekologickej výroby.

Pozícia Európskeho parlamentu obsahovala 319 pozmeňujúcich návrhov k pôvodnému návrhu Komisie.

Nebol predložený žiadny zmenený návrh Komisie. V oznámení „*Communication de la Commission sur les suites données aux avis et résolutions adoptés par le Parlement européen lors de la session d'avril 2014*“ [dokument SP (2014)471] zaslanom Európskemu parlamentu 9. júla 2016 Komisia uviedla, že môže v plnom rozsahu, čiastočne, v zásade alebo pod podmienkou preformulovania akceptovať 129 z 319 pozmeňujúcich návrhov, keďže tieto pozmeňujúce návrhy by podľa jej názoru mohli návrh Komisie objasniť alebo vylepšiť a sú v súlade s jeho všeobecnými cieľmi.

Po prijatí pozície Európskeho parlamentu v prvom čítaní pokračovali neformálne diskusie medzi delegáciami Európskeho parlamentu, predsedníctva Rady a Komisiou s cieľom dosiahnuť dohodu v štádiu spoločnej pozície („skorá dohoda v druhom čítaní“).

Tieto diskusie sa ukázali byť úspešné a sú zohľadnené v spoločnej pozícii Rady, ktorá bola prijatá kvalifikovanou väčšinou 19. decembra 2016. Komisia sa domnieva, že spoločná pozícia Rady sleduje pôvodné ciele návrhu Komisie a zohľadňuje mnohé obavy Európskeho parlamentu. Hoci spoločná pozícia sa v určitých prvkoch líši od pôvodného návrhu Komisie, podľa Komisie predstavuje dôkladne vyvážený kompromis a Komisia je presvedčená, že sa uspokojivo zaoberá všetkými otázkami, ktoré Komisia pri prijímaní svojho návrhu považovala za podstatné.

3.2 Pozmeňujúce návrhy Európskeho parlamentu akceptované Komisiou a zahrnuté úplne, čiastočne alebo v zásade do pozície Rady v prvom čítaní

Ochrana spotrebiteľa pred uvedením do omylu, pokiaľ ide o povahu a kvalitu potravín. Európsky parlament predložil pozmeňujúci návrh, ktorý vyžaduje, aby orgány presadzovania práva zohľadnili pri vykonávaní kontrol založených na posúdení rizika pravdepodobnosť možného uvedenia spotrebiteľov do omylu, pokiaľ ide o povahu, identitu a vlastnosti potravín. Pozmeňujúci návrh bol pre Komisiu a Radu prijateľný, pretože je v súlade so všeobecným cieľom účinne riešiť porušovanie predpisov páchané prostredníctvom podvodných alebo klamlivých praktík.

Európske referenčné centrá pre autenticnosť a integritu agropotravinového reťazca. Európsky parlament navrhol vytvorenie európskych referenčných centier pre autenticnosť a integritu agropotravinového reťazca. Tieto centrá by mali Komisii a členským štátom pomáhať pri predchádzaní podvodom týkajúcim sa agropotravinového reťazca, pri ich odhaľovaní a boji proti nim, a to poskytovaním špecializovaných znalostí a konkrétnych analýz. Komisia a Rada prijali tento návrh.

Ochrana oznamovateľov. Európsky parlament predložil pozmeňujúci návrh, ktorého cieľom je ochrana osôb, ktoré oznámia možné porušenia predpisov. Konkrétne by členské štáty boli povinné zaviesť účinné mechanizmy na ochranu oznamovateľov pred odvetnými opatreniami, diskrimináciou alebo iným nespravodlivým zaobchádzaním. Komisia a Rada prijali tento návrh.

Európske referenčné centrá pre dobré životné podmienky zvierat, ktoré navrhla Komisia. Európsky parlament predložil pozmeňujúci návrh, podľa ktorého by zakladanie takýchto centier bolo zákonnou povinnosťou. Okrem toho Parlament navrhol, aby centrá ponúkali koordinovanú vedeckú pomoc príslušným orgánom, ako aj dotknutým subjektom. Pre Komisiu a Radu to bolo prijateľné, keďže poznatky, ktoré Komisia získala z výskumnej práce a štúdií, poukazujú na potrebu vytvorenia takýchto referenčných centier.

3.3 Pozmeňujúce návrhy Európskeho parlamentu zamietnuté Komisiou a zahrnuté úplne, čiastočne alebo v zásade do pozície Rady v prvom čítaní

Odstránenie rastlinného rozmnožovacieho materiálu z rozsahu pôsobnosti. Európsky parlament navrhol odstránenie pravidiel úradných kontrol rastlinného rozmnožovacieho materiálu z rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia. Komisia by uprednostnila ich zahrnutie do rozsahu pôsobnosti, aby bol možný integrovanejší prístup k úradným kontrolám a harmonizácia kontrolných pravidiel v tomto sektore vo všetkých členských štátoch. Rada však podporila pozmeňujúci návrh Európskeho parlamentu. V záujme dosiahnutia kompromisu Komisia akceptuje pozíciu Rady.

3.4 Pozmeňujúce návrhy Európskeho parlamentu akceptované Komisiou úplne, čiastočne alebo v zásade, ale nezahrnuté do pozície Rady v prvom čítaní

Oficiálne kontroly týkajúce sa obchodných noriem pre poľnohospodárske produkty. Komisia prijala pozmeňujúci návrh Európskeho parlamentu na rozšírenie rozsahu pôsobnosti návrhu na obchodné normy a pravidlá pre poľnohospodárske produkty, ktoré sa riadia ustanoveniami nariadenia (EÚ) č. 1308/2013. Toto nebolo v plnej miere prijateľné pre Radu a viedlo ku

kompromisu, podľa ktorého by rozsah pôsobnosti nariadenia o úradných kontrolách zahŕňal kontroly uskutočňované na základe právnych predpisov o obchodných normách, ktoré identifikujú možné podvodné alebo klamlivé praktiky. Komisia môže súhlasiť so stanoviskom Rady, keďže na tieto produkty by sa vzťahoval značný počet posilnených pravidiel o úradných kontrolách zameraných na identifikovanie podvodných praktík a ich potláčanie.

Stanovenie finančných pokút vzťahujúcich sa na podvodné alebo klamlivé praktiky na sumu, ktorá najmenej dvojnásobne prevyšuje hospodársku výhodu, ktorú chcel páchatel' dosiahnuť. Komisia prijala pozmeňujúci návrh Európskeho parlamentu na prísnejšie finančné pokuty za podvodné konanie. Pozícia Rady viedla ku kompromisu, podľa ktorého finančné pokuty musia zohľadňovať hospodársku výhodu alebo percento obratu prevádzkovateľa. Vychádzala pritom z úvahy, že by bolo mimoriadne náročné presne vypočítať dosiahnutú hospodársku výhodu. Komisia môže súhlasiť s pozíciou Rady, keďže aj takýto kompromis povedie k prísnejším pravidlám pre finančné pokuty s cieľom lepšie zabráňovať podvodným alebo klamlivým praktikám.

3.5 Pozmeňujúce návrhy Európskeho parlamentu zamietnuté Komisiou a nezahrnuté do pozície Rady v prvom čítaní

Vypustenie pravidiel o povinných poplatkoch za úradné kontroly. Európsky parlament predložil pozmeňujúce návrhy, ktorými sa zamietajú povinné poplatky a namiesto toho sa dáva členským štátom právomoc rozhodovať o tom, či ich uplatnia. Európsky parlament taktiež zamietol oslobodenie mikropodnikov od povinných poplatkov. Tieto pozmeňujúce návrhy Komisia zamietla, pretože by smerovali proti cieľu Komisie zabezpečiť udržateľné financovanie kontrolných orgánov a spravodlivejšiu účasť prevádzkovateľov na financovaní kontrolného systému. Tieto pozmeňujúce návrhy zamietla aj Rada, ktorá vo svojej pozícii namiesto toho požaduje povinné poplatky v sektoroch, v ktorých sú na základe rizika potrebné kontroly s väčšími nárokmi na zdroje, napríklad na bitúnkoch a pri dovoze. Okrem toho sa v pozícii Rady členským štátom umožňuje zohľadniť záujmy malých podnikov pri znižovaní poplatkov. Komisia môže akceptovať pozíciu Rady, keďže by zabezpečila udržateľný prílev finančných zdrojov v sektoroch agropotravinového reťazca, v ktorých sú kontroly najviac potrebné a v ktorých je vyššie riziko deformácie trhu v prípade nezavedenia povinných poplatkov. Okrem toho boli z veľkej časti zachované Komisiou navrhnuté pravidlá týkajúce sa transparentnosti poplatkov. Týmito pravidlami by sa ďalej podporovala väčšia konzistentnosť pri uplatňovaní poplatkov v celej EÚ.

Neustála prítomnosť úradného veterinárneho lekára. Európsky parlament navrhol, aby počas prehliadok *ante mortem* a *post mortem* bola povinná neustála prítomnosť úradného veterinárneho lekára. Okrem toho navrhol, aby sa možnosť zapojenia zamestnancov bitúнку počas úradných kontrol pod dohľadom úradného veterinárneho lekára obmedzila na hydinu a čelad' zajacovité. Komisia tieto pozmeňujúce návrhy zamietla, pretože by narušili cieľ, v rámci ktorého sa má umožniť – bez zníženia úrovne bezpečnosti potravín – efektívnejšie využívanie kontrolných zdrojov a zníženie záťaže príslušných orgánov. Na základe podobných dôvodov väčšinu z týchto pozmeňujúcich návrhov zamietla aj Rada. Podľa pozície Rady budú

podmienky pre flexibilitu vytvorené prostredníctvom delegovaných a vykonávacích aktov.

Povinné smerovanie a systematické úradné kontroly „potravín obsahujúcich produkty živočíšneho pôvodu“, ktoré vstupujú do Únie. Európsky parlament navrhol, aby sa „potraviny obsahujúce produkty živočíšneho pôvodu“ pridali medzi kategórie tovaru, ktoré podliehajú povinným systematickým kontrolám na hraničných kontrolných staniciach. Komisia zamietla tento pozmeňujúci návrh, keďže nie všetky „potraviny obsahujúce produkty živočíšneho pôvodu“ predstavujú takú mieru rizika, aby ich bolo potrebné smerovať a systematicky kontrolovať na hraničnej kontrolnej stanici. Aj Rada zamietla tieto pozmeňujúce návrhy, pretože by boli neprimerané a zbytočne by narúšali obchod.

Veterinárne kontroly všetkých produktov živočíšneho pôvodu na hraniciach. Európsky parlament predložil pozmeňujúce návrhy, ktoré stanovujú povinnosť fyzickej kontroly zvierat a všetkých produktov živočíšneho pôvodu vstupujúcich do Únie, ktorú by vykonával úradný veterinárny lekár. Komisia tieto pozmeňujúce návrhy zamietla, keďže fyzické kontroly určitých produktov živočíšneho pôvodu, napr. sušeného mlieka a konzervovaného mäsa, si nevyžadujú odbornosť v oblasti veterinárnej medicíny. Okrem toho by to bolo v rozpore s jedným zo základných cieľov návrhu, ktorým je umožniť efektívnejšie využívanie kontrolných zdrojov. Na základe podobných dôvodov tieto pozmeňujúce návrhy Európskeho parlamentu zamietla aj Rada. Podľa kompromisnej pozície Rady sa vyžaduje, aby úradní veterinári lekári vykonávali fyzické kontroly zásielok zvierat a zásielok mäsa a jedlých drobov. Hoci je tento kompromis normatívnejší ako návrh Komisie, Komisia ho môže prijať, pretože umožňuje efektívnejšie pridelovanie veterinárnych zdrojov.

3.6 Nové ustanovenia predložené Radou

Pokiaľ ide o financovanie úradných kontrol, Rada uskutočnila podstatné zmeny v porovnaní s návrhom Komisie a v podstate zaviedla režim povinných poplatkov podobný súčasnému režimu. Komisia môže akceptovať (podľa vyššie uvedeného vysvetlenia) pozíciu Rady, pretože by zabezpečila dlhodobú finančnú udržateľnosť tých úradných kontrol, ktoré si vyžadujú viac zdrojov. Okrem toho sa v zásade zachovali pravidlá o transparentnosti poplatkov v súvislosti s ich výpočtom, a to v podobe navrhutej Komisiou. Okrem toho Rada predložila mnohé pozmeňujúce návrhy, ktoré ďalej rozvíjali ďalšie kľúčové ciele návrhu, napríklad povinnosť členských štátov uľahčovať spoluprácu medzi príslušnými orgánmi a orgánmi presadzovania práva, prokurátormi a justičnými orgánmi.

Ďalej uvedené ustanovenia dopĺňajú rozsah pôsobnosti a požiadavky tohto návrhu.

Výnimky pre kontroly mäsa určitých druhov. Rada doplnila splnomocnenie, na základe ktorého môže Komisia stanoviť osobitné výnimky z pravidiel týkajúcich sa kontrol mäsa, pokiaľ ide o soba (*Rangifer tarandus tarandus*) a tetrova (*Lagopus lagopus* a *Lagopus mutus*), s cieľom umožniť pokračovanie dlhoročných miestnych a tradičných zvyklostí v určitých častiach Únie. Keďže výnimky možno povoliť iba pod podmienkou, že to neovplyvní dosahovanie

cieľov tohto nariadenia, Komisia môže v záujme dosiahnutia kompromisu toto ustanovenie akceptovať.

Výnimky pre hraničné kontroly nespracovanej guľatiny a rezaného a štiepaného dreva. Rada doplnila splnomocnenie, na základe ktorého môže Komisia stanoviť prípady a podmienky, za ktorých hraničné kontrolné stanice určené pre dovoz nespracovanej guľatiny a rezaného a štiepaného dreva môžu byť oslobodené od určitých požiadaviek, pokiaľ ide napríklad o priestory, zariadenia a vybavenie. Komisia to môže akceptovať, keďže je potrebné, aby sa zohľadnili potreby príslušných orgánov zodpovedných za úradné kontroly pôsobiace v rámci špecifických geografických obmedzení a zároveň sa zabezpečilo riadne vykonávanie kontrol.

4. ZÁVER

Komisia sa domnieva, že spoločná pozícia, ktorú Rada prijala kvalifikovanou väčšinou, sleduje pôvodné ciele návrhu Komisie a zohľadňuje mnohé obavy Európskeho parlamentu. Hoci spoločná pozícia sa v určitých prvkoch líši od pôvodného návrhu Komisie, podľa Komisie predstavuje dôkladne vyvážený kompromis a Komisia je presvedčená, že sa uspokojivo zaoberá všetkými otázkami, ktoré Komisia pri prijímaní svojho návrhu považovala za podstatné.

Z uvedených dôvodov Komisia podporuje spoločnú pozíciu prijatú 19. decembra 2016.